

ZÁKONNÉ PODMIENKY PRI VYDÁVANÍ OSVEDČENÍ

Peter Kováč¹, Norbert Moravanský²

¹ Ústav súdneho lekárstva LF UK, Bratislava; Katedra trestného práva a kriminológie, Právnická fakulta Trnavskej Univerzity, Trnava

² Ústav súdneho lekárstva JLF UK, Martin

Základnými právnymi predpismi, ktoré upravujú postup pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla sú zákon č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o premávke“) a vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 164/1997 Z.z. o zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na držanie a nosenie zbraní a streliva upravuje zákon č. 190/2003 Z.z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zbraniach a strelive“) a vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 252/1997 Z.z. o postupe pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva. Tieto vyšetrenia nie sú uhrádzané zo zdravotného poistenia. Autori poskytujú prehľad platnej legislatívy v danej oblasti.

Kľúčové slová: Slovensko, zdravotná spôsobilosť, posudzovanie, vodičský preukaz, zbrane a strelivo.

Kľúčové slová MeSH: legislation; automobile driving – legislation and jurisprudence; firearms – legislation and jurisprudence; Slovakia.

Via pract., 2007, roč. 4 (2): 97–101

Úvod

V oblasti posudzovania zdravotnej spôsobilosti osôb sa praktický lekár stretáva zrejme najčastejšie s dvoma okruhmi žiadateľov: uchádzačmi o vodičské oprávnenie a osobami, ktoré žiadajú o posúdenie zdravotného stavu v súvislosti so žiadosťou o držanie alebo nosenie zbrane a streliva. Pri posudzovaní zdravotného stavu takýchto osôb je nevyhnutné, aby posudzujúci lekár ovládal príslušnú legislatívu. Iba tak sa môže vyhnúť nesprávnemu posúdeniu zdravotného stavu žiadateľa.

Základnými právnymi predpismi, ktoré upravujú postup pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla sú zákon č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov ďalej len „zákon o premávke“ a vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 164/1997 Z.z. o zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na držanie a nosenie zbraní a streliva upravuje zákon č. 190/2003 Z.z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zbraniach a strelive“) a vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 252/1997 Z.z. o postupe pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva.

V ďalšom texte sa budeme osobitne zaoberať najprv posudzovaním zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla a následne posudzovaním zdravotného stavu žiadateľa o vydanie povolenia na držanie alebo nosenie zbrane a streliva. Treba zdôrazniť, že **obe tieto vyšetrenia slúžia iba na administratívne účely a sú v záujme žiadateľa**. V súlade s Nariadením vlády č. 777/2004 Z.z., ktorým sa vydáva Zoznam chorôb, pri ktorých sa

zdravotné výkony čiastočne uhrádzajú alebo sa neuhrádzajú na základe verejného zdravotného poistenia, **nie sú** takéto prehliadky **hradené z verejného zdravotného poistenia** a náklady na ich vykonanie znáša žiadateľ.

Zdravotná spôsobilosť na vedenie motorového vozidla

Zdravotná spôsobilosť na vedenie motorového vozidla sa v súlade s § 70 zákona o premávke posudzuje lekárskou prehliadkou. Ak však ide o vedenie motorových vozidiel, ktoré majú okrem miesta pre vodiča viac ako osem miest na sedenie, je potrebné aj psychologické vyšetrenie. Voči správnym orgánom sa zdravotná spôsobilosť preukazuje výsledkom, dokladom o lekárskej prehliadke a dokladom o psychologickom vyšetrení. **Osoba, ktorá podľa záverov lekárskej prehliadky alebo psychologického vyšetrenia nie je spôsobilá viesť motorové vozidlo ani v prípade, že je osobitne technicky upravené, alebo ktorej súd uložil ochranné liečenie, je zdravotne nespôsobilá na vedenie motorového vozidla**. Podrobnosti o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti, lekárskech prehliadkach a psychologických vyšetreniach ustanovuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 164/1997 Z.z. o zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla. (Autori upozorňujú, že sa pripravuje prijatie novej vyhlášky o zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla, z dôvodu harmonizácie zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla so smernicou Rady 97/26/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 91/439/EHS za účelom spresnenia kritérií a požiadaviek v súvislosti s posudzovaním zdravotnej spôsobilosti žiadateľov o vodičské oprávnenie a vodičov.)

Zdravotná spôsobilosť sa posudzuje pred zaradením do výcviku na získanie vodičského oprávnenia. Lekársku prehliadku vykonáva praktický lekár pre dospelých alebo praktický lekár pre deti a dorast. Ak je potrebné psychologické vyšetrenie, vykonáva ho psychológ so špecializáciou v odbore klinická psychológia. Závery lekárskej prehliadky a psychologického vyšetrenia platia jeden rok.

Lekárska prehliadka a jej závery

Lekárskou prehliadkou sa zisťuje telesná výška, zrak, sluch a kontraindikácie zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla. Kontraindikácie a posudzované kritériá na vedenie motorového vozidla vodičmi, ktorí nie sú vodičmi z povolenia uvádzame v tabuľke 1.

Vodiči z povolenia a vodiči motorových vozidiel so zvláštnymi výstražnými znamienami sú posudzovaní podľa prísnejších kritérií. Tie sme zhrnuli v tabuľke 2. Ak má lekár pochybnosti o charaktere ochorenia žiadateľa, odošle ho povinne na vyšetrenie k odbornému lekárovi. Pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti žiadateľa sa prihliada aj na predchádzajúce záznamy v zdravotnej dokumentácii a na výsledky odborného vyšetrenia.

Ak sa lekárskou prehliadkou zistí poškodenie zdravia, pre ktoré žiadateľ nie je schopný viesť motorové vozidlo, v záveroch lekárskej prehliadky sa uvedie, že žiadateľ nie je zdravotne spôsobilý viesť motorové vozidlo. Ak sa lekárskou prehliadkou zistí poškodenie zdravia, pre ktoré možno žiadateľa uznať len za čiastočne zdravotne spôsobilého viesť motorové vozidlo, lekár odporučí obmedze-

Tabuľka 1. Kontraindikácie a kritériá na posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla na vedenie motorových vozidiel skupín A, A/50, B, C, D a T.

Telesná výška
Minimálna telesná výška: 150 cm, v skupine A a B možno pripustiť menšiu telesnú výšku pod podmienkou, že vodičské oprávnenie bude viazané na určité vozidlo s príslušným technickým vybavením, ktoré umožňuje bezpečné ovládanie vozidla vodičom.
Zrak
Ostrosť zraku: 6/9 (5/7,5) po korekcii obojstranne, ak je na jednom oku ostrosť zraku po korekcii horšia ako 6/12 (5/10), na lepšom oku sa po korekcii vyžaduje ostrosť zraku 6/9 (5/7,5). Držiteľia vodičských preukazov v skupine T s ostrosťou zraku na jednom oku horšou ako 6/60 (5/50) nesmú viesť traktor s prívesom, na ktorom sa dopravujú osoby. Farbocit: rozoznávanie červeného a zeleného signálu pri skúške s umelým svetelným zdrojom opatreným filtermi červenej a zelenej farby. Zorné pole: vyžaduje sa na obidvoch očiach horizontálne v temporálnom rozsahu aspoň 70 stupňov, dovnútra (nazálne) aspoň 20 stupňov, vertikálne dolu aspoň 50 stupňov a nahor aspoň 20 stupňov. Vyžadované hodnoty platia za predpokladu, že ostrosť zraku na lepšom oku je aspoň 6/9 (5,50). Ak zistené hodnoty zorného poľa na horšom oku nedosahujú vyžadované hodnoty, musí zorné pole lepšieho oka dosahovať normálne hodnoty (horizontálne smerom von 90 stupňov, dovnútra 50 stupňov, vertikálne nadol 60 stupňov, nahor 50 stupňov).
Sluch
Členený šepot na každom uchu na vzdialenosť 2 metrov; ak je na jednom uchu sluch horší, musí byť členený šepot na lepšom uchu na vzdialenosť 3 metrov. Nedoslýchavým alebo nepočujúcim možno priznať zdravotnú spôsobilosť, ak je ostrosť zraku lepšieho oka aspoň 6/9 (5/7,5), horšieho oka aspoň 6/60 (5/50) a ak sa na vozidle vykonávajú technické úpravy, ktoré nahradia nedostatok sluchu (kontrolné svetlo signalizujúce funkciu klaksónu, optické signalizačné zariadenie z prívesu).
Poškodenie zdravia
Chyby a choroby, ktoré spôsobujú zdravotnú nespôsobilosť viesť motorové vozidlo:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Obmedzenie pohybu očí pri poruche okohybných svalov alebo pre jazvovité zrasty očného bulbu s mihalnicami, obojstranná ptóza horných mihalníc väčšieho rozsahu, ťažšie formy šeroslepoty. 2. Schizofrénia, manicko-depresívna psychóza, porucha senzomotorickej koordinácie, trvalé psychické zmeny na podklade somatických ochorení, involučné psychózy, trvalé psychické zmeny po chronických otravách. 3. Záchvatové stavy a zvýšená pohotovosť na ich vznik. 4. Stavy po úrazoch centrálného nervového systému (CNS) s trvalými neutišiteľnými bolesťami alebo s poruchami pohybu, hlbokou citlivosťou alebo s ťažkými trofickými zmenami. 5. Závislosť od alkoholu a návykových látok. 6. Choroby alebo stavy po zranení periférnych nervov s trvalými poruchami pohybu, citlivosti alebo s trofickými zmenami v takom rozsahu, že zabraňujú bezpečnému vedeniu motorového vozidla. 7. Cukrovka (diabetes mellitus) s očnými, nervovými komplikáciami alebo s opakovaným výskytom kómy; ďalej chorí na cukrovku v takom stave, ktorý nesporne obmedzuje telesnú a duševnú schopnosť vodiča. 8. Kardiovaskulárne ochorenia obmedzujúce bezpečné vedenie vozidla: akútne prejavy nestabilnej ischemickej choroby srdca (angína pectoris, intermediárny syndróm, infarkt myokardu a komplikované stavy po srdcovom infarkte), hypertenzná choroba III. stupňa podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO), obliterujúce endarteritídy, poruchy srdcového rytmu, ktoré vedú k synkopám, a chorý nemá aplikovaný kardiosťimulátor. Aplikácia kardiosťimulátora sa nepovažuje za kontraindikáciu pod podmienkou komplexného zhodnotenia zdravotného stavu a trvalého sledovania v kardiologickej ambulancii. Kardiosťimulácia nie je prípustná u vodičov z povolenia pre všetky skupiny vozidiel. 9. Ťažšie formy endokrinného ochorenia: tyreotoxikóza, najmä s psychickými zmenami, ťažšie formy chorôb hypofýzy, nadobličiek a prištítnych teliesok. 10. Choroby pohybového ústrojenstva, ktoré znemožňujú bezpečné vedenie motorového vozidla: následkom ochorenia, telesnej chyby, zranenia, amputácie alebo operácie, ťažké formy chorôb svalov a periférnych nervov. Patria sem aj ťažšie formy hyperkinézy a spasticity. 11. Iné choroby, ktoré obmedzujú zdravotnú spôsobilosť na vedenie motorového vozidla.

nie vodičského oprávnenia tak, aby zodpovedalo zdravotnej spôsobilosti žiadateľa. Ťažko zdravotne postihnutého žiadateľa možno uznať za spôsobilého viesť motorové vozidlo len za predpokladu, že vodičské oprávnenie bude viazané na určité osobitne technicky upravené vozidlo, ktoré umožňuje bezpečné ovládanie vozidla vodičom. Ak sa lekárskou prehliadkou nezistí poškodenie zdravia, pre ktoré by žiadateľ nemohol viesť motorové vozidlo, lekár v záveroch uvedie, že žiadateľ je zdravotne spôsobilý viesť motorové vozidlo.

Závery lekárskej prehliadky zaznamená lekár do zdravotnej dokumentácie žiadateľa a do tlačiva

o lekárskej prehliadke vodiča, ktorého vzor je v prílohe č. 4 vyhlášky č. 164/1997 Z.z.

Psychologické vyšetrenie

Ak žiadateľ žiada oprávnenie na vedenie motorových vozidiel, ktoré majú okrem miesta pre vodiča viac ako osem miest na sedenie, je potrebné okrem lekárskej prehliadky aj psychologické vyšetrenie. Psychologické vyšetrenie je zamerané na zistenie psychickej spôsobilosti žiadateľa viesť motorové vozidlo a na zistenie kontraindikácií. Kontraindikácie a kritériá na posudzovanie žiadateľa uvádzame v tabuľke 3. Pri posudzovaní psychickej spôsobilosti

Tabuľka 2. Kontraindikácie a kritériá na posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla – vodič z povolania a vodič motorových vozidiel so zvláštnymi výstražnými znameniami.

Telesná výška
Minimálna telesná výška: 160 cm, 150 cm pod podmienkou, že vodičské oprávnenie bude viazané na určité vozidlo s príslušným technickým vybavením, ktoré umožňuje bezpečné ovládanie vozidla.
Zrak
Ostrosť zraku 6/6 (5/5) po korekcii obojstranne. U krátkozrakých je prípustná korekcia maximálne 6 D, u ďalekozrakých maximálne 6 D. Jednookosť nie je prípustná. Farbocit: rozoznávanie červeného a zeleného signálu pri skúške s umelým svetelným zdrojom opatreným filtermi červenej a zelenej farby. Zorné pole: vyžadujú sa fyziologické hodnoty (horizontálne zvonku 90 stupňov, dovnútra 50 stupňov, vertikálne nahor 50 stupňov, nadol 60 stupňov).
Sluch
Členený šepot na každom uchu sa vyžaduje na vzdialenosť 2 metrov; ak je na jednom uchu sluch horší, musí byť členený šepot na lepšom uchu na vzdialenosť 3 metrov. Nedoslýchavým alebo nepočujúcim možno priznať zdravotnú spôsobilosť, ak je ostrosť zraku lepšieho oka aspoň 6/9 (5/7,5), horšieho oka aspoň 6/60 (5/50) a ak sa na vozidle vykonávajú technické úpravy, ktoré nahradia nedostatok sluchu (kontrolné svetlo signalizujúce funkciu klaksónu, optické signalizačné zariadenie z prívesu).
Poškodenia zdravia
Chyby a choroby, ktoré spôsobujú zdravotnú nespôsobilosť na vedenie motorového vozidla žiadateľov o vodičské oprávnenie pre vodičov z povolenia vrátane skupiny D, o oprávnenie na vedenie motorových vozidiel protipožiarnej ochrany, zdravotníckej a banskej záchrannej služby a všetkých vozidiel používajúcich osobitné výstražné znamenie pri plnení osobitných úloh:
<ol style="list-style-type: none"> 1. všetky chyby a choroby uvedené v časti I, 2. trvalé poruchy krčného a šijového svalstva, ktoré znižujú pohyblivosť hlavy o viac ako o polovicu normálnych hodnôt, 3. priedetže väčšieho rozsahu, 4. ťažšie gynekologické ochorenia, ťažšie formy dymenorey, ťažká forma prolapsu a poklesnutie maternice a pošvy, 5. ťažká forma chronického zápalu priedušiek, 6. ťažšie formy deformácie hrudníka alebo chrbtice

žiadateľa psychológ samozrejme musí prihladiť aj na predchádzajúce záznamy v zdravotnej dokumentácii.

Ak sa psychologickým vyšetrením zistia dôvody, pre ktoré žiadateľ nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo, psychológ v záveroch uvedie, že žiadateľ nie je psychicky spôsobilý viesť motorové vozidlo. Ak sa psychologickým vyšetrením nezistia dôvody, pre ktoré by žiadateľ nebol spôsobilý viesť motorové vozidlo, psychológ v záveroch uvedie, že žiadateľ je psychicky spôsobilý viesť motorové vozidlo. Závery psychologického vyšetrenia psychológ zaznamená do zdravotnej dokumentácie žiadateľa a do tlačiva

Tabuľka 3. Kontraindikácie a kritériá na posudzovanie psychickej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla.

I. Kontraindikácie

1. Intelekt: všeobecné rozumové schopnosti na úrovni podpriemeru vodičskej populácie.
2. Výkonové dispozície:
  - a) pozornosť v záťaži (koncentrácia, selektívnosť, distribúcia, rozsah),
  - b) psychomotorické tempo,
  - c) senzomotorická reaktivita a koordinácia (rýchlosť a presnosť senzomotorických reakcií na sérii vizuálnych a akustických podnetov),
  - d) rozhodovacie procesy,
  - e) krátkodobá pamäť, na úrovni podpriemeru vodičskej populácie.
3. Štruktúra osobnosti:
  - a) súťaživá orientácia,
  - b) nekontrolovateľná agresivita,
  - c) emociálna labilita, impulzivnosť,
  - d) zrelosť, ovplyvniteľnosť,
  - e) predvídanie,
  - f) sebahodnotenie,
  - g) sociabilita na úrovni podpriemeru vodičskej populácie.
4. Neurotická a psychotická symptomatológia.
5. Subklinické príznaky závislosti od návykových látok alebo od alkoholu.
6. Psychická odolnosť proti záťaži:
  - a) spracovanie rizika,
  - b) racionálna regulácia, sebaovládanie v situáciách záťaže na úrovni podpriemeru vodičskej populácie.

II. Motivácia a vôľové vlastnosti

III. Anamnestické údaje

Výstrednosti vo vodičskej praxi, dopravné nehody a dopravné priestupky, odobratý vodičský preukaz, absolútny a relatívny počet najazdených kilometrov, vyšší počet úrazov, opakovaná trestná činnosť, výchovné, výučbové a partnerské problémy, alkoholizmus a drogová závislosť, zdravotné chyby, poruchy a choroby.

o psychologickom vyšetrení vodiča, ktorého vzor je v prílohe č. 4 vyhlášky č. 164/1997 Z.z.

Pravidelné lekárske prehliadky a psychologické vyšetrenia

Pravidelným lekárske prehliadkami a psychologickým vyšetreniami sa podrobujú **vodiči z povolenia, ďalej vodiči motorových vozidiel skupiny D, vodiči motorových vozidiel, ktorých celková hmotnosť prevyšuje 7 500 kg, vodiči nákladných automobilov s prípojným vozidlom a vodiči vozidiel so zvláštnymi výstražnými znamienami.** Vodičmi z povolenia sa rozumujú tí, ktorí vykonávajú činnosť vedenia vozidla v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Tieto osoby **sa musia podrobiť pred ich pracovným zaradením vstupnej lekárskej prehliadke a psychologickému vyšetreniu.**

Vzhľadom na potrebu pravidelnej kontroly sa u **vyššie uvedených osôb** vykonávajú **pravidelné**

lekárske prehliadky každé dva roky a po dosiahnutí veku 50 rokov každý rok. **Psychologické vyšetrenie** sa u nich vykonáva **každých päť rokov**, po dosiahnutí veku 50 rokov každé dva roky.

Ostatní vodiči sa podrobujú pravidelným lekárske prehliadkam do dvoch mesiacov po dni, v ktorom dosiahli vek 60, 65 a 68 rokov, po dosiahnutí veku 68 rokov každé dva roky.

Kritériá na posudzovanie spôsobilosti pri pravidelných lekárske prehliadkach a psychologických vyšetreniach sú identické ako pri žiadateľoch o vodičské oprávnenie. Odosielanie vodičov z povolenia na pravidelné lekárske prehliadky a psychologické vyšetrenia zabezpečuje právnická osoba a fyzická osoba, s ktorou sú v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovno-právnom vzťahu. Táto povinnosť sa týka aj vodičov tzv. referentských vozidiel. Právnická osoba a fyzická osoba prihladá na výsledky pravidelných lekárske prehliadok a psychologických vyšetrení, vedie o nich a o ich výsledku záznamy s uvedením dátumu vykonanej lekárskej prehliadky a psychologického vyšetrenia a o termíne budúcej lekárskej prehliadky a psychologického vyšetrenia.

V prípade, že lekár zistí pri pravidelnej prehliadke dočasné alebo trvalé obmedzenie spôsobilosti na vedenie motorového vozidla, alebo dokonca neschopnosť vedenia motorového vozidla musí postupovať tak, ako to určuje vyhláška č. 164/1997 Z.z.

Ak lekár pri pravidelnej lekárskej prehliadke vodiča zistí poškodenie zdravia, ktoré má za následok dočasné obmedzenie spôsobilosti viesť motorové vozidlo, poučí ho, že kým sa jeho zdravotný stav v primeranom čase nezlepší, nesmie viesť motorové vozidlo a túto skutočnosť **zaznamená do zdravotnej dokumentácie vodiča.**

Pri užívaní liekov znižujúcich schopnosť viesť motorové vozidlo lekár upozorní vodiča, že počas ich užívania nesmie viesť motorové vozidlo a túto skutočnosť **zaznamená do zdravotnej dokumentácie vodiča.**

Ak lekár pri pravidelnej lekárskej prehliadke vodiča zistí poškodenie zdravia, ktoré má za následok obmedzenie zdravotnej spôsobilosti viesť motorové vozidlo, uvedie to v záveroch a rovnopis pošle Okresnému dopravnému inšpektorátu Policajného zboru príslušnému podľa trvalého pobytu vodiča.

Ak lekár pri pravidelnej lekárskej prehliadke vodiča alebo psychológ pri psychologickom vyšetrení zistí poškodenie zdravia, pre ktoré vodič nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo, v záveroch uvedie, že vodič nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo, a rovnopis pošle dopravnému inšpektorátu podľa miesta trvalého pobytu vodiča.

V prípade pochybností o charaktere ochorenia, musí lekár odoslať vodiča na vyšetrenie k odbornému

Tabuľka 4. Kontraindikácie a kritériá na posudzovanie psychickej spôsobilosti pri obmedzení rozsahu udeľovaného vodičského oprávnenia pri podozrení na zmenu zdravotnej spôsobilosti a pri opätovnej žiadosti o udelenie vodičského oprávnenia.

Psychická spôsobilosť žiadateľa alebo držiteľa vodičského oprávnenia skupiny B:

I. Kontraindikácie

1. Intelektová úroveň v pásme podpriemeru populácie.
2. Výkonová kapacita v pásme podpriemeru populácie (pozornosť, reakčná pohotovosť, pamäť, psychomotorické tempo, senzomotorická koordinácia, rozhodovacie procesy).
3. Rizikové faktory v štruktúre osobnosti:
  - a) emotívna labilita (sklon k impulzivnosti a explozivite),
  - b) abnormná reakcia osobnosti s protispoločenským konaním (maladaptívne a hostilné prejavy a postoje, odmietanie spoločenských noriem a pravidiel, nedostatočne rozvinuté city),
  - c) agresivita ako dominantná, ľahko aktivovateľná črta osobnosti,
  - d) tendencia predvážať sa,
  - e) neregulované správanie, narušená schopnosť anticipácie,
  - f) psychotická symptomatológia,
  - g) príznaky závislosti od alkoholu a návykových látok.

II. Anamnestické údaje

Výstrednosti vo vodičskej praxi, vyšší počet úrazov, opakovaná trestná činnosť, výchovné, výučbové a partnerské problémy, alkoholizmus a drogová závislosť, zdravotné chyby, poruchy a choroby. Posúdenie psychickej spôsobilosti žiadateľa alebo držiteľa vodičského oprávnenia skupiny D a C sa vykoná podľa kritérií uvedených v tabuľke č. 3.

mu lekárovi. Ak špecialista zistí poškodenie zdravia, pre ktoré vodič nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo alebo jeho spôsobilosť je obmedzená, oznámi túto skutočnosť lekárovi, ktorý vodiča odoslal. Ten následne postupuje rovnako, ako keby túto skutočnosť zistil sám.

Posudzovanie spôsobilosti nariadené dopravným inšpektorátom

Poslednou možnosťou ako sa môže vodič dostať ku lekárovi alebo psychológovi na posúdenie zdravotného stavu na vedenie motorového vozidla je na základe rozhodnutia príslušného dopravného inšpektorátu.

Dopravný inšpektorát rozhodne o povinnosti držiteľa vodičského oprávnenia podrobiť sa lekárske prehliadke alebo psychologickým vyšetreniam:

1. pri obmedzení rozsahu udeľovaného vodičského oprávnenia,
2. pri podozrení na zmenu zdravotnej spôsobilosti,
3. pri opätovnej žiadosti o udelenie vodičského oprávnenia.

Lekár postupuje podľa ustanovení o lekárske prehliadkach žiadateľov o vodičské oprávnenie ako

sme už uviedli vyššie. Pre psychológa sú v takomto prípade stanovené osobitné kritériá, ktoré uvádzame v tabuľke 4.

Zdravotná spôsobilosť na držanie alebo nosenie zbraní a streliva

Zdravotná spôsobilosť žiadateľa o povolenie držať alebo nosiť zbraň a strelivo sa v súlade s § 20 zákona, zákon o zbraniach a strelive, preukazuje lekárskeho posudkom o zdravotnej spôsobilosti. Lekársku prehliadku vykonáva praktický lekár pre dospelých alebo praktický lekár pre deti a dorast alebo dorastový lekár. **U dospelých žiadateľov nie je nutné vyšetrenie klinickým psychológom. To si praktický lekár pre dospelých vyžiada v prípade potreby. Ak však ide o žiadateľov starších ako 15 rokov** o zbrojný preukaz s vyznačením skupiny E, ktorí sú členmi štátnej reprezentácie v streleckej disciplíne a majú písomný súhlas zákonného zástupcu, vyšetrenie klinickým psychológom je podľa § 20 ods. 1 písm. b) zákona o zbraniach a strelive povinné. Podrobnosti o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti, lekárskeho prehliadkach a psychologických vyšetreniach ustanovuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 252/1997 Z.z. o postupe pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva.

Lekárska prehliadka a jej závery

Lekárska prehliadka je zameraná na posúdenie zdravotnej spôsobilosti žiadateľa. Rozsah kontraindikácií uvádzame v tabuľke 5. Pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti sa prihliadne aj na predchádzajúce záznamy v zdravotnej dokumentácii žiadateľa. Ak má lekár pochybnosti o zdravotnej spôsobilosti žiadateľa, pošle ho na vyšetrenie k odbornému lekárovi. Výsledky tohto vyšetrenia lekár zaznamená do zdravotnej dokumentácie žiadateľa.

Ak sa lekárskou prehliadkou zistí poškodenie zdravia alebo kontraindikácia, ktoré znemožňujú držanie alebo nosenie zbraní a streliva, uvedie lekár v lekárskom posudku, že žiadateľ je zdravotne nespôsobilý na držanie alebo nosenie zbraní a streliva. Ak sa lekárskou prehliadkou nezistí poškodenie zdravia alebo kontraindikácia, ktoré znemožňujú držanie alebo nosenie zbraní a streliva, uvedie lekár v lekárskom posudku, že žiadateľ je zdravotne spôsobilý na držanie alebo nosenie zbraní a streliva. Výsledok lekárskej prehliadky uvedie lekár v lekárskom posudku a zaznamená ho do zdravotnej dokumentácie žiadateľa. Vzor posudku sa uvádza v prílohe č. 2 vyhlášky č. č. 252/1997 Z.z.

O vydaných lekárskeho posudkoch o zdravotnej spôsobilosti musí viesť lekár osobitnú evidenciu, ktorá obsahuje dátum vydania lekárskeho posudku, meno a priezvisko žiadateľa, jeho rodné číslo, evidenčné číslo posudku a výsledok lekárskej prehliadky.

Tabuľka 5. Kontraindikácie zdravotnej spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva.

1. Zrak
Zníženie zrakovkej ostrosti na každom oku osobitne pod 6/12 (s korekciou). Ak ide o jednookosť, zníženie zrakovkej ostrosti na zdravom oku pod 6/6 (s korekciou).
2. Sluch
Zníženie sluchovej ostrosti na každom uchu – pri členenom šepote – menej ako dva metre. Zníženie sluchovej ostrosti na jednom uchu – pri členenom šepote – na jednom uchu menej ako dva metre, na druhom uchu menej ako tri metre.
3. Duševné poruchy a poruchy správania
Organické duševné poruchy vrátane symptomatických. Poruchy psychiky a správania zapríčinené užívaním psychoaktívnych látok aj v osobnej anamnéze, ak nie je dokázaná a kontrolovaná abstinencia trvajúca minimálne tri roky. Schizofrénia, schizotypové poruchy a poruchy s bludmi. Afektívne poruchy. Mentálna retardácia. Paranoická, dissociálna a emočne nestabilná porucha osobnosti a ďalšie poruchy osobnosti uvedené v Medzinárodnej klasifikácii chorôb pod číslom diagnózy F60 až F69. Neurotické poruchy podmienené stresom a somatoformné poruchy uvedené v Medzinárodnej klasifikácii chorôb pod číslom diagnózy F40 až F48.
4. Nervové choroby
Všetky záchvatové ochorenia spojené s poruchami vedomia. Poruchy rovnováhy. Epilepsia. Narkolepsia.
5. Choroby pohybového aparátu
Ťažšie poruchy lokomočného aparátu spojené s obmedzením hybnosti takého rozsahu, že môže byť prekážkou držania alebo nosenia zbraní a streliva.
6. Cukrovka
Opakované výskytý kómy: stav, ktorý obmedzuje telesnú a psychickú spôsobilosť na držanie alebo nosenie zbraní a streliva.
7. Kardiovaskulárne choroby
ICHS - ťažké formy s častým zlyhávaním. Závažné poruchy srdcového rytmu (bez implantovaného kardiostimulátora). Ťažké formy angíny pectoris. Esenciálna hypertenzia III. WHO. Sekundárna hypertenzia III. WHO. Stavy po náhlej cievnej mozgovej príhode s takým stupňom poruchy zdravia, ktorý znemožňuje držanie alebo nosenie zbrane a streliva.
8. Psychický stav:
a) intelektová úroveň v pásme mentálnej subnormy a nižšie, b) zvýraznená subnormalita sociálnej inteligencie, c) analfabetizmus, d) výkonová kapacita pod úrovňou populačného priemeru (pozornosť, reakčná pohotovosť, optický postreh, vizuo-motorická koordinácia), e) nedostatočná úroveň racionálnej regulácie správania, f) agresivita ako dominantná a ľahko aktivovateľná črta osobnosti, g) abnormná reaktivita osobnosti s protispoločenskými motiváciami konania, h) impulzivita, explozivita, emotívna labilita, i) nedostatočne rozvinuté vyššie city (najmä sociálne), j) egocentrizmus ako prevažujúci motivujúci faktor konania, k) zvýraznené pocity insuficiencie (ako dôvod žiadosti o zbrojný preukaz), l) sklon k regresívnym prejavom, hyperkompenzácií a neprimeranej projekcii, m) nezrelosť, nezdržanlivosť, ľahká ovplyvniteľnosť.

Povinnosti lekára pri zmene zdravotného stavu

V súlade s § 20 zákona o zbraniach a strelive majú lekári celý rad povinností v súvislosti s možnými zmenami zdravotného stavu držiteľa zbrojného pasu. **Každý lekár, ktorý zistí alebo nadobudne dôvodné podozrenie, že držiteľ zbrojného preukazu trpí chorobou, nedostatkom alebo stavom, ktoré vylučujú alebo obmedzujú držanie alebo nosenie zbrane a streliva, poučí ho o tejto sku-**

točnosti a bezodkladne ju oznámi príslušnému praktickému lekárovi pre dospelých, praktickému lekárovi pre deti a dorast alebo dorastovému lekárovi, ktorý je príslušný na vydanie lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti. Týmto lekárom je lekár, s ktorým má daná osoba uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti (ďalej len „posudzujúci lekár“). V takomto prípade je držiteľ zbrojného preukazu povinný dostaviť sa na výzvu posudzujúceho lekára v určenej lehote k posudzu-

júcemu lekárovi a podrobiť sa pred vydaním nového posudku o zdravotnej spôsobilosti potrebnému vyšetreniu. Ak sa držiteľ zbrojného preukazu nemôže dostať zo závažných dôvodov na vyšetrenie, musí tak urobiť najneskôr do siedmich dní odo dňa, keď pominuli závažné dôvody. **Ak sa držiteľ zbrojného preukazu na vyšetrenie nedostaví, posudzujúci lekár túto skutočnosť bezodkladne oznámi policajnému útvaru.**

Ak posudzujúci lekár zistí u držiteľa zbrojného preukazu zmenu zdravotného stavu, ktorý má za následok stratu zdravotnej spôsobilosti, je povinný túto skutočnosť bezodkladne oznámiť policajnému útvaru.

Ak vznikne odôvodnená pochybnosť o zdravotnej spôsobilosti držiteľa zbrojného preukazu, je policajný útvar, ktorý vydal zbrojný preukaz, oprávnený požadovať v určenej lehote predloženie nového lekárskeho posudku.

Možnosti namietat voči výsledkom vyšetrenia zdravotného stavu

Voči záverom lekárskeho alebo psychologického vyšetrenia, či už ide o posúdenie spôsobilosti na vedenie motorového vozidla alebo spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva, možno do 15 dní od jeho doručenia podať odvolanie. V oboch vyhláškach citované ustanovenie § 77 zákona č. 277/1994 Z.z., podľa ktorého sa malo v takom prípade postupovať, bolo od 1. januára 2005 zrušené. V súčasnosti treba pre prípad nesúhlasu so závermi vyšetrenia postupovať podľa § 17 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov.

Ak sa osoba domnieva, že výsledok vyšetrenia jej zdravotného stavu nie je správny, znamená to vlastne domnienku, že rozhodnutie ošetrojúceho zdravotníckeho pracovníka v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti nebolo správne. V takom prípade má právo písomne požiadať o nápravu. Lekár, resp. zdravotnícke zariadenie má povinnosť bezodkladne písomne informovať žiadateľa o spôsobe vybavenia žiadosti. Ak sa žiadosti nevyhoví alebo sa bezodkladne neinformuje žiadateľ o spôsobe vybavenia žiadosti, ten má právo obrátiť sa na orgán príslušný na výkon dozoru podľa osobitného predpisu. Týmto orgánom je podľa § 81 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov samosprávny kraj.

Záver

V súvislosti s posudzovaním zdravotného stavu uchádzačov o vodičské oprávnenie, ale najmä

pri posudzovaní spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva, treba upozorniť na potrebu zodpovedného prístupu lekárov. Osobitne dôležité je uvedenie si možných dôsledkov pochybenia pri vydávaní posudkov najmä v prípade žiadateľov o zbrojný preukaz. Z praxe sú známe aj prípady, keď žiadateľ, ktorému lekár podmieňoval vydanie posudku psychologickým vyšetrením zmenil praktického lekára. Po tejto zmene mu nový lekár vydal bez problémov kladný posudok.

Musíme upozorniť, že pri posudzovaní zdravotného stavu by sa mal v prípade pochybností lekár radšej vyhnúť rozhodovaniu typu „pri pochybnostiach v prospech žiadateľa.“ Správnym postupom je vyžiadanie si príslušného odborného vyšetrenia.

V neposlednej rade treba zdôrazniť evidenčnú povinnosť pri vydávaní posudkov o zdravotnej spôsobilosti žiadateľov povolení na držanie alebo nosenie zbraní a streliva.

JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD.
Ústav súdneho lekárstva LF UK
Sasinkova 4, 811 08 Bratislava
e-mail: peter@kovac.sk

Literatúra

1. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 777/2004 Z.z., ktorým sa vydáva Zoznam chorôb, pri ktorých sa zdravotné výkony čiastočne uhrádzajú alebo sa neuhrádzajú na základe verejného zdravotného poistenia.
2. Zákon č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov.
3. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 164/1997 Z.z. o zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla.
4. Zákon č. 190/2003 Z.z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
5. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 252/1997 Z.z. o postupe pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na držanie alebo nosenie zbraní a streliva.
6. Zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
7. Zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Wolfgang Dauber

Feneisův obrazový slovník anatomie překlad 9., zcela přepracovaného vydání

Feneisův obrazový slovník anatomie se za více než 30 let stal opravdovým pojmem. Současné 9., zcela přepracované vydání prof. Wolfgangem Dauberem navazuje úspěšně na tradici předchozích vydání. Všechny anatomické pojmy jsou slovem i obrazem vysvětleny krátce, pregnantně a precizně.

V tomto vydání byly poprvé použity poslední platné termíny stanovené FCAT (Federative Committee on Anatomical Terminology) a tato nová Terminologia Anatomica se tak stala podkladem pro více než 1250 odborných výrazů. V knize je přes 8000 pojmů definováno přesně a krátce a nejméně jedenkrát je tento termín zakreslen na více než 800 anatomických vyobrazeních.

Kniha je ideální příručkou pro přípravu na zkoušku či při potřebě rychle si některý anatomický pojem objasnit. Kniha je mimořádně přínosná a důležitá pro studenty medicíny a stomatologie, lékaře, vědecké pracovníky a také pro všechny, kteří ke své práci potřebují znalost správných anatomických odborných pojmů.

Originál publikace vydalo nakladatelství Georg Thieme Verlag. Precizně přeložili a vzhledem k nové anatomické nomenklatuře upravili prof. MUDr. R. Čihák, DrSc., a prof. MUDr. M. Grim, DrSc.

Ukazuje se, že v klinické praxi se znovu stává znalost anatomických pojmů nezbytnou a její bezchybné použití je dokladem dobré erudice lékaře.

Grada, A5, s. 548, cena 939 Sk, ISBN 978-80-247-1456-1

Objednávejte: GRADA Slovakia, s.r.o., Moskovská 29, 811 08 Bratislava, tel.: 02/ 556 45 159, e-mail: grada@grada.sk
www.grada.cz

